

Azərbaycanın ədəbi mühitinə və bədii sözün izləyicilərinə bəlli olan bir gerçəklik var. Həmin gerçəklik də ədəbiyyatımızın cəfəkeşi, yaradıcılarından ən öndə gedənlərindən və tanınanlarından olan Elçin müəllimin doğum günü ilə bağlıdır! Yəni, həm dolaysı, həm də birbaşa demək istəyirəm ki, bu il Elçinsevərlər özlərini ədibin yubley notunda kökləyiblər. İstər ölkəmizdə, istərsə də onun hüduqlarından kənarada Elçin müəllimi oxuyanlar Azərbaycan yazıçısının həyat və yaradıcılığı özləri üçün daxilən yeniləyirlər. Bu yubley sanki bizim yaddaşımıza bir göstəriş verib və biz də həmin zəruri göstərişə uyğun olaraq yazıçı Elçini ilk hekayəsindən bu günümüzdə qədər cilidlənən kitablarını vərəqləyirik...

Elə buradaca xatırladım ki, mənim özümə görə yazmaq vərmişim, üslubum var. Adətən kiminsə barəsində yazı yaz-

yas Əfəndiyevin oğlu olduğunu biləndən sonra üreyimdə qəribə bir hissə baş qaldırmışdı. Özüm-özümə sual verirdim ki, görəsən iki yazıçı bir evdə mövzuları, yazdıqlarını müzakirə edirlərmi? Bir-birlərlə iki qe-

rə də onun oxuduğum əsərlərini demək olar ki, hamısında mən hər bir sözün arxasında ikinci və bəzən də üçüncü sözün dayandığını görürəm. Sözlər qat-qatdı, bir-birinin arxasında dayanan insanlar kimi. Oxuduğum anda sənə adi görünür. Sonra həmin O görüntü səniyə və sakitcə özünə tərəf çəkir və başlayırsan gördüyünün ardınca getməyə. Gedib sonsuzluğa yox, işığa çatırsan. Sözün məbədində qaynayan o bulağın gözündə bütün rənglərin, bütün gözəlliklərin və həyatlı insanın mücadiləsinin şahidinə çevrilirsən. Burda söhbət daha çox yaşatmaqdan, yaratmaqdan gedir.

Dağıtmaq, məhv etmək istəyinə qarşı çıxmaqdan gedir. Və nəhayət, Elçin müəllimin bir nasir, bir dramaturq, bir ədəbiyyatşünas kimi oxucu önünə çıxardığı hər bir fikir, hər bir əsər dərhal müzakirə ünvanına çevrilir. Çünki təzə tərdi... Çünki hamının dediyi formada yox, məhz Elçinin dediyi

Ədəbiyyatımızın ELÇİNİ

(Elçin Əfəndiyevin doğum gününə)

mağa başlayanda sözün hardan başlayıb harda bitəcəyini düşünürəm. İcimdə, ağılımda olanları bir-birinin ardınca söyləyib yazımın məramını, məqsədini ortaya qoyuram. Və təbii ki, üreyimin səsi, ağılımın hökmüylə yazdığım bu yazılarda qəhrəmanıma, yazımdakı obraza münasibətini də olduğu kimi sərgiləyirəm. Necə deyərlər, özüm hansı haldayamsa, yazım da elə onun ifadəsinə çevrilir. Düşünürəm, dərk etdiyim nədir, necədir onu yazıram... Özgə arşını ilə, kimin nə deyəcəyi ilə yox, öz arşınının məndəki təsdiqlənmiş nəticəyə söykənib yazıram... Amma...

Amma bu gün ağılımda bir əmma var! Düşünürəm ki, mən bu yazı yükünün altından çıxma biləcəmmi? Və mən Elçin müəllimin yubleyi ilə bağlı oxucu sözünü dilə gətirməklə ölçülərdən kənara çıxmıram ki?

Bu məqamda bir zəruri qeyd etməliyəm - Bəli, bu yazını yazmaq mənim üçün çox çətindi. Çünki artıq Elçin müəllim məni tanıyır, Şuşaya, yəni Vaqif poeziya bayramlarına səfərdə onunla həmsöhbət olmaq, telefonla fikir bölüşmək xoşbəxtliyim və fürsətim olub! Bax, bu səbəbdəndi ki, hörmətli Elçin müəllimin doğum günündə bir oxucu, bir jurnalist və nəhayət, həm də bir şair kimi fikir söyləmək mənə çox çətindir.

Lakin daxili istəyimin mənə diqtəsi ilə bu yazını xalq yazıçısı Elçin Əfəndiyevin oxucusu olaraq onun doğum gününə ünvanlayıram. Və bir yazımda da vurğuladığım kimi, hələ doğulduğum Tuğ kəndində, orta məktəbdə oxuduğum illərdən tanıyıb sevmişəm Elçin Əfəndiyev yaradıcılığını. Xüsusilə onun unudulmaz xalq yazıçımız İ-

ləm adamı olaraq hansı mövzularda mübahisələri olur? Məni qınamayın. Bu bir orta məktəb şagirdinin, bir cavan oğlanın tam səmimi duyğularından doğan sual idi. İllər keçdi və mən Elçin Əfəndiyevi həyatda da görməyə başladım. Müxtəlif tədbirlərdə çıxışlarını dinlədim. Xüsusilə İlyas Əfəndiyev cənnətə köçüb haqqa qovuşandan sonra İlyas müəllimlə bağlı keçirilən tədbirlərin böyük əksəriyyətində iştirak etdiyimdən mən Elçin müəllimi orada yaxından görürdüm. Hətta bir dəfə şair dostum, qardaşım, ailəvi bağlılığım olan Çingiz Əlioğlu Milli Dram Teatrın foyesində tamaşaya gələn Elçin müəllimlə əhvallaşanda məni də yaxınlaşdırıb görüşməyə dəvət edir. Bir az ehtiyatla Elçin müəllimə yaxın gəldim və salam verdim. O da əlini uzatdı... Bax, bu mənim Elçin müəllimlə Şuşa ziyarətimizə qədər olan üzübüz yeganə görüşüm idi...

Elçin Əfəndiyev mənim üçün gözəl novellaların, xüsusilə "Baladadaşın ilk məhəbbəti"nin müəllifidi... Elçin müəllim mənim üçün "Bir görüşün tarixçəsi", "Ox kimi bıçaq", "Mahmud və Məryəm"... "Bayraqdar", "Toyuğun diri qalması", "Gümüşü furqon", "Dolça", "Ağ dəvə", "Ölüm hökmü", "Baş" romanını müəllifidi... Elçin müəllim ayrı-ayrı şəxslər barəsində xatirə yazılarının müəllifidi... Hansı ki o yazılar - xatirələr barəsində söhbət açılan şəxsləri bizlərə yenidən və həm də ətraflı şəkildə tanıdır... Elçin müəllim mənim üçün düşündürməyi və inandırmağı bacaran səhnə həyatı verdiyi obrazların müəllifidir... Elçin müəllim mənim üçün həm də ədəbi düşüncəyə fəlsəfi düşüncəni bir-birinə calağ edən yox, bir-birində ifadə edən yazıçı alimidir... nasir, həm də filosofdu... Ona gö-

formada ortaya qoyulubdu. Bu, özünəməxsusluqdu! Bu mənə görə həm də Elçinşünaslıqdı! Mən Elçin Əfəndiyevin oxucusu olaraq özüm üçün bir gerçəkliyi də müəyyənləşdirmişəm və o gerçəkliyi özümün haqqım kimi qəbul etmişəm. Bu gerçəklik də mənə görə, bundan ibarətdir ki, Elçin Əfəndiyev pafos yazıçısı deyil. Elçin Əfəndiyev gerçəyin, yəni oxucunun yazıçısıdır! Və mən sevinirəm ki, bu gün Azərbaycan söz məkanından kənara çıxaraq Azərbaycan ədəbiyyatını tanıdanların önündə Elçin Əfəndiyev də var!

Bu yer onun həm haqqıdır, həm də oxucularının ona verdiyi missiyadır! Bu gün Azərbaycan ədəbiyyatının öncüllərindən biri olan Elçin Əfəndiyev bizim üçün, Azərbaycan üçün, ədəbiyyatsevərlər üçün yazıb yaradır.

Bu gün ömrünün 80-ci baharını-yayını yaşayan və yazıb-yaradan Elçin müəllim barəsində ən yüksək mərtəbələrdə, səviyələrdə fikir bildirilir... münasibət ifadə olunur... təbriklər deyilir, yazılır... Bunların hamısı da birmənalı olaraq Elçin müəllimin halal haqqıdır! Düşünürəm ki, bir vətəndaş, bir yazıçı xoşbəxtliyi Elçin müəllimin ömürlüyünü bəzəyib! Bu xoşbəxtlik də onun Şışanı, Füzulini, bütün Qarabağı işğaldan azad görməsidir! Doğum gününüz də, bu xoşbəxtliyiniz də mübarək olsun, əziz Elçin müəllim!

P.S. Çox hörmətli Elçin müəllim, inanın ki, sizə ünvanladığım bu kiçik yazı istəklərimin tam səmimi ifadəsidir. O sizə layiq olmasada, hər halda, mən oxucunuz kimi yaradıcılığınızla bağlı düşüncələrimi çatdırmağa çalışdım...

Əbülfət MƏDƏTOĞLU